

LOVIISAN KAUPUNGIN LAUSUNTO

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 Nykytila ja sen arviointi:

Paikalliset ja alueelliset mahdollisuudet sekä eroavaisuudet on tärkeä huomioida. Työllisyysalueen määrälliseksi rajaksi on asetettu 20 000 työkäistä, mikä on tiukka rajaus. Miten 20 000 työkäisen työvoimapohjaan perustuva, mahdollisesti usean kunnan käsittävä työllisyysalue mahdollistaa paikallisen kuntaekosysteemin hyödyntämisen? Rahoituksen tulisi mahdollistaa asiakaslähtöisyys, lähipalvelut sekä paikalliset ratkaisut.

Uudistuksen aikataulu on tiukka. Valmistelussa tulee mahdollistaa palveluiden muotoileminen paikallisia tarpeita vastaaviksi. Kaksikielisten alueiden tarpeet tulee huomioida.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 Tavoitteet:

Kannustavan rahoitusmallin tulisi tukea tavoitteita ja uudistuvan lainsäädännön mahdollistaa paikallisen kuntaekosysteemin toimivuus. Tiukka valmisteluaikataulu asettaa omia haasteitaan kokonaisuuden valmistelulle. Valmisteluun tulee kohdentaa riittävästi resursseja onnistuneen kokonaisuuden rakentumiseksi.

Vastuukuntamallissa työllisyysalueen ei-järjestämisvastuussa olevalla kunnalla ei ole samoja mahdollisuuksia tehdä päätöksiä kuin järjestämisvastuussa olevalla. Tämä saattaa asettaa haasteita kokonaisuuden rakentumiselle ja tavoitteiden toteutumiselle.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset:

Esityksen mukaan työllisyysalue voidaan muodostaa vähintään 20 000 henkilöstä koostuvalla työvoimamäärällä, mikä ei suurimmassa osassa kuntia täyty. Olisikin tarkoituksenmukaisempaa puhua työllisyyden hoidon siirrosta kuntapohjaisille yhteistoiminta-alueille sekä järjestämisvastuussa olevan kunnan/kuntien aseman muuttumisesta työvoimaviranomaiseksi.

Esitysluonnoksessa esitetty järjestämisen rahoitusmalli ei välttämättä tue esityksen tavoitteiden täyttymistä, eikä se täysin mahdollista esitysluonnoksessa mainitun kuntaekosysteemin täyttää hyödyntämistä, koska järjestämisvastuu olisi siirtymässä yhteistoiminta-alueelle tai järjestämisvastuulliselle alueen kunnalle. Vastuukuntamallissa jäsenkunnan päätöksenteko kaventuu nykyisestä. Järjestämiseen liittyy lisäksi laajaa valtiollista säätelyä, mikä voi olla ongelmallista kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta. Kokonaisuutta on syytä arvioida myös yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Loviisan kaupunki katsookin, että järjestämisvastuu tulisi mahdollistaa jossain muodossa kaikille kunnille. Rahoituksen ja järjestämisvastuun tulisi olla samalla taholla. Tärkeää on myös huomioida, että kunnasta tai kuntaan liikutaan töihin useammalta työllisyys- ja hyvinvointialueelta erityisesti alueiden rajapaikkakunnilta. Mahdollisten eri alueiden välille tuleekin mahdollistaa luonteva yhteistyö.

Luonnoksessa esitetyn rahoitusmallin tulisi ottaa huomioon suhdannevaihtelut sekä kuntien väestökehitys. Kuntien rahoitusta tulisikin tarkistaa aika ajoin kertaluontoisen poikkileikkaustilanteen kompensaaation sijaan. Lisäksi laajan työttömyyden kriteerin suhdetta tulisi nostaa esityksen 30 prosentista korkeammalle.

Rahoitusmallissa tulisi huomioida, että joillakin työllisyyspolku voi olla pidempi ja edellyttää laajaakin palvelukokonaisuutta. Omaehtoiseen opiskeluun ja osa-aikatyöhön tulisi kiinnittää mallissa huomiota.

Kunnan tulisi olla yksi toimija monialaisen tuen yhteispalvelussa, jotta myös kunnassa olevat erilaiset toiminnot tulisivat huomioiduksi ja yhteensovitetuksi palveluprosessissa. Velvoitetyössä tulisi jatkossakin mahdollistaa palkkatuki kunnille sekä olla rajaamatta kuntaa palkkatuen ulkopuolelle, jotta erityisesti osatyökykyisiä ja heikommin työllistyviä voitaisiin jatkossakin työllistää paikallisesti kuntaan.

Hyvinvointialueiden ja kuntien välistä roolia tulisi tarkentaa rahoitusvastuun osalta. Hyvinvointialueilla tulisi olla taloudellinen kannustin työttömien sosiaali- ja terveystalouden järjestämiselle. Olisi myös tärkeää, että yhteistyö rakentuisi saumattomaksi asiakaslähtöisten palvelupolkujen mahdollistamiseksi.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 Suhde perustuslakiin ja sääntämisyhteisö

Lakiesitys sisältää useita valtion ohjausmekanismeja, kuten perälautasääntelyn. Tämä saattaa olla ongelmallista perustuslaissa säädetyn kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta. Yhdenvertaisuuden näkökulmaan tulee myös kiinnittää huomiota.

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Kunnan, kuntayhtymän tai niiden määräysvallassa olevan yhteisön rajaaminen palkkatuen ulkopuolelle ei ole kannatettavaa. Palkkatuen poistaminen rajoittaisi merkittävästi paikallisia ratkaisuja työllisyyden hoidossa erityisesti pitkittyneen työttömyyden ja vaikeammin työllistyvien kohdalla. Muutoksella olisi myös heikentävä vaikutus osatyökykyisten ja vaikeammin työllistyvien palvelupolkuihin. Palkkatuen tulisi kannustaa kohti avoimia työmarkkinoita esimerkiksi oppisopimusta hyödyntäen.

MUUT HUOMIONNE ESITYKSESTÄ:

Järjestämisvastuun tulee kulkea rahoituksen kanssa käsi kädessä. Nyt esitetty malli erilaisine valtionohjauksineen vaikuttaa hallinnollisesti monimutkaiselta ja kunnan itsehallinnon näkökulmasta katsottuna ongelmalliselta. Yhdenvertaisuus tulee myös huomioida uudistuksessa.

Rakenteiden tulee tukea henkilöiden sujuvia työllisyysprosesseja ja edesauttaa lähipalveluita kunnan alueella. Yksittäisen kunnan vaikuttamismahdollisuudet työllisyyden paikalliseen edistämiseen voivat esitetyssä mallissa jäädä olemattomiksi, koska järjestäjä on tosiasiallisesti toinen taho.

Kielellisiin oikeuksiin liittyviin kysymyksiin tulee kiinnittää huomioita. On erittäin tärkeää, että kaksikielisyys huomioidaan myös asioidessa yksikielisellä työssäkäyntialueella ja kaksikieliset palvelut turvataan.